

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le štirikrat na teden.)
Uredništvo in upravištvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. začasno št. 13.321.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 20 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 25 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)

Oglaš: prostor 1x87 mm 1 Din.
Maloglaš: beseda 50 p, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste

I-25 vodstvo državnih
listov in knjižnic

socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 22.

»Napreja« številka obsredah
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Tebi!

V »Uradnem listu« si morebiti čital, da se bo dne 31. t. m. vršil [formalni] občni zbor »Sloge«, ki bo potrdil sklepe strankinega zbora z 2. in 3. februarja t. l. S tem trenutkom postane »Sloga« lastnik strankinega imetja, zlasti »Napreja«, in tako bomo dosegli moč tudi na zunaj in bomo razvijali naše gibanje lahko tudi na gospodarskem polju. Tone Kristan in njegovi nastavljeni se tega odločilnega trenutka boje, zato skušajo na vse mogoče načine omajati zaupanje v resnost tega dela naših zavednih sodrugov z lažmi in obrekovanjem v »Socialistu« in »Delavcu«. Čitaj oba lista, zlasti zadnje številke.

S stvarnim delom moramo kljubovati tem nakanam kapitalističnih intrigantov, zato pozivljamo tudi tebe, da sodeluješ za zmago organiziranega zavednega proletariata.

Postani takoj član »Sloge«. [bodočega »Skupnega doma«] in povečaj s tem vrsto neustranih borcev za zmago socializma med zavednim delavstvom. Ali pa jasno povej, zakaj nočeš pristopiti!

Opomba. Ta poziv bi ti lahko poslali v pismu, pa ti ga pošiljamo rajši kar v »Napreju«. Če si zaveden izvrši takoj svojo dolžnost. Če imaš v bližini sodruge, ki še niso člani, jih suni, naj postanejo. Če si pa že član »Sloge«, razumi, da se tiče ne toliko tebe, kakor tvoje okolice, v kateri si premalo dosegel! Vsi člani stranke naj postanejo tudi člani »Sloge«! Sodrugi, vsi na delo! Kristana mi ne maramo, pa konec.

»Bratomorni boj«.

G. Uratnik je hotel, da se skliče komisija, ki naj ugotovi, kdo je bil zaradi »Sloge« kaznovan. Komisija je bila pripravljena, javnost pa še zdaj ne ve, kako je s tem. Pač pa čitamo v kristanovskem »Socialistu« [23. t. m.] tole strupeno ljubezen:

Opozorilo. Gospod Bernot je hotel razbiti strokovne organizacije, pa mu je izpodletelo. Obenem skuša škodovati tudi konsumnemu društvu, odnosno njegovemu hranilnemu oddelku. Hranilne vloge naj bi romale v njegovo »Slogo« odnosno, kakor se sedaj imenuje, »Skupni dom«. Kajpak! Naši delavci naj svoje težko prihranjene krajcerje dvignejo tam, kjer so plodonosno in zanesljivo vloženi, in jih prenesejo v njegovo skrahirano »Slogo«, da bo s tem denarjem vzdrževal sebe in svoje lažnjive liste. Ker se vzbujajo sum, da je denar, vložen v »Skupnem domu« za vedno zapravljen in izgubljen, opozarjamo javno vse prizadete na nevarnost, ki preči njihovim prihrankom. To smo dolžni povedati, ker smo čuli, da je bila zadruga »Sloga« (»Skupni dom«) vsled trajnega nerada in ker ni odbor te zadruge niti odgovoril na poziv za revizijo, iz »Zveze gospodarskih zadrug za Slovenijo« izključena kar se je tudi javilo sodišču. Bernot, ki vedno piše in govori o načelu javnosti, je seveda to hudo stvar zamolčal. Slabi značaji delajo vedno tako.

Na to strupeno orožje smo prisiljeni odgovoriti, čeprav nam manjka prostora, z drugačnim orožjem: z dokumenti. To bo doro tudi zato, da komisiji ne bo treba hoditi k sodišču.

Do 28. novembra 1923 so tvorili načelstvo »Sloge«: Uratnik, Fr. Svetek, Iv. Mišnar, Iv. Tokan in jaz, nadzorstvo pa: Čobal, Dražil, Urbančeva, Kocmur in Grčar. Kdor se kaj zanima za zgodovino naše stranke, vsak lahko ve, kaj ta imena pomenijo in da na skupni seji takega načelstva in nadzorstva nisem imel večine, ampak da sem bil sam. Oni niso hoteli sklicati občnega zbora, ki naj bi izvolil drugo načelstvo in napravil v zadrugi red, ker bi v tem slučaju »Sloga« ne mogla biti »zakonito okradena« za njen lepi delež na Ljudski tiskarni v Mariboru. Občni zbor pa mora biti vsako leto, zato je dež. sodišče ponovno zahtevalo, naj se občni zbor skliče in najprej grozilo, potem pa tudi res določilo denarno kazen za vse člane načelstva. Pod datumom 22. sept. 1923 je n. pr. zahtevala dež. sodnija, da ustreže »Sloga« do 15. oktobra, »sicer bi se prisojena denarna kazen po 50 Din za vsakega člana načelstva izterjala ter naložila nova denarna kazen po 100 Din vsakemu članu načelstva.

Ker nisem maral biti kaznovan zato, ker so me kristanovci preglasovali, sem vložil sledečo vlogo:

Krško, 20. 10. 1923.

Deželni kot trgovski sodniji

v Ljubljani.

Dne 15. junija t. l. se je vršila skupna seja načelstva in nadzorstva »Sloge«, sklicana po nadzorstvu z dnevnim redom, ki je obsegal tudi točko določilne občnega zbora. Na tej seji je podpisani predsednik ostal s svojo zahtevo po sklicanju občnega zbora osamljen, vsi drugi so glasovali proti sklicanju z izrecnim poudarkom, da občnega zbora ne marajo [poročilo o tem je bilo podano tudi v tisku in prilagam tudi tozadevni članek v »Napreju« št. 133 z dne 17. VI. 23].

Ko so delnice »Ljudske tiskarne« po občnem zboru »Ljudske tiskarne« izgubile svojo pravo vrednost, niso več zadoščale za kritje dolga, za čigar jamstvo so bile pri »Učiteljski tiskarni« založene. Ker »Sloga« razen teh delnic in razen problematičnega članstva pri Nakupovalni zadrugi ni imela in nima nikakega imetja, ni niti več zadržka, da se likvidira. Ko je sklicalo nadzorstvo ponovno skupno sejo načelstva in nadzorstva za dan 4. sept. 23. sem bil prepričan, da gre za sklicanje tozadevnega občnega zbora. Te seje se žal nisem mogel udeležiti, pač pa sem poslal na sejo dopis, da se strijnam z likvidacijo in sklicanjem občnega zbora in bom po potrebi tudi podpisal sejni zapisnik.

Čakal sem, da dobim kako sporočilo, ali da najdem sklicanje občnega zbora vsaj v »Uradnem listu«, toda zaman. Zato prosim, da me sodišče informira, če smem v takem izrednem slučaju sklicati občni zbor sam, oziroma, da mi potrdi, da me glede nesklicanja občnega zbora ne zadene nobena krivda. Bernot.

Kaj je sodnija na to ukrenila mi ni znano, pač pa je bil prav kmalu sklican občni zbor in se je tudi res 28. nov. vršil in izvolil novo načelstvo — od tedaj je »Sloga« poživljena in raste od dne do dne. To pa Kristanovcem ni všeč. Kako bi nagajali? Svoje zavlačevanje občnega zbora, s katerim so dosegli, da je zastopal »Sloga« pri občnem zboru delniške družbe »Ljudske tiskarne« g. Čobal in glasoval tam tako, kakor je želel dr. Korun, so kratkoma naprtili meni in enako so naprtili meni tudi kazen, čeprav nisem plačal nikdar niti vinarja kazni. Sodišče namreč ni tako pristransko, kakor bi gospodje radi.

Nekega dne pa je sodišče pozvalo s. Pastorka kot člana načelstva in mu ustno naročilo, da naj izročimo knjige nekemu revizorju. Ta zahteva se nam je zdela čudna, zato smo odgovorili takole:

Ljubljana, dne 11. februarja 1924.

Deželnemu kot trgovskemu sodišču

v Ljubljani.

Na Vašo zahtevo, izraženo naspram našemu članu načelstva zadrugi Josipu Pastorku, da moramo izročiti poslovne knjige uradno določenemu revizorju »Zveze slovenskih zadrug«, ker že nad 2 leti ni bila izvršena revizija od strani »Zveze gospodarskih zadrug«, izjavljamo, da je »Sloga« še vedno članica te zveze in da mora torej ta sama izvršiti revizijo. Opetovano je bil njen revizor g. Podlesnik že določen za revizijo, pa je ni izvršil, dasi bi bila ta revizija zanj zelo lahka, ker se je vse poslovanje vršilo za časa njegovega predsedovanja, po njegovom odstopu pa »Sloga« sploh ni več poslovala. To je bilo ugotovljeno tudi na občnem zboru dne 28. novembra 1923, na katerem je bilo izvoljeno novo načelstvo in nadzorstvo. ki je začelo z zopetnim poslovanjem, predvsem z nabiranjem članov, ki jih je zdaj že 46 s polno vplačanimi deleži in se vedno priglašajo zopet novi. V kratkem se bo vršil zopet občni zbor, ki bo najbrž izpremenil pravila, da ne bo »Sloga« več samo oskrbovalka črnih fondov, kakor je bila poprej, ampak bo resnična zadruga v korist svojim članom v smislu zakona.

Nimamo pa ničesar proti temu, da revidira »Sloga« kdorkoli. Po novem občnem zboru bo sploh vodila javne račune, torej nima interesa kaj skrivati.

Ne gre pa, da bi dajala poslovne knjige iz rok, ker so zelo važen političen in kulturni dokument.

»Sloga« nakupovalna in prodajna zadruga
v Ljubljani.

Bernot

Pastorek

Nato je sodišče 1. marca svoj sklep preklicalo, zato smo pa prejeli sledeči dopis:

V Ljubljani, dne 29. 3. 1924.

Nakupovalna in prodajna zadruga »Sloga«

v Ljubljani.

Ker moramo te dni — in sicer najkasneje do 4. aprila 1924 — izvršiti postavno revizijo Vaše zadruge v smislu zakona z dne 10. junija 1903, št. 133. Vas pozivljamo, da nam takoj javite, kje se knjige Vaše zadruge nahajajo. Glasom pravil je sedež zadruge v Ljubljani. Revizija se bo izvršila v Ljubljani in ji mora prisostvovati poleg zastopstva načelstva tudi zastopstvo nadzorstva. Revizijo bo izvršil naš revizor, gosp. Franjo Vilhar. Javite nam z obratno pošto, kdaj in kje nam boste knjige izročili. Če nimate v Ljubljani svojih uradnih prostorov, lahko izročite knjige pri gosp. Vilharju [Aleksandrova c. 5]. Revizija bi se v tem slučaju vršila pri njem.

Vaš odgovor moramo dobiti najkasneje do 2. aprila t. l.

Zveza gospodarskih zadrug, Ljubljana.

Golouh.

Dražil.

Ti prvovrstni zadrugarji nam dajejo rok 2 dni (31. III. smo dopis prejeli v Krškem, 2. IV. hočejo pa že odgovor!) pri tem vedo, da pri nas člani načelstva ne sedijo pod predsednikovim frakom tako kakor pri njih, ker mi nismo kristanovci in da se torej pri nas take zadeve ne dajo rešiti z obratno pošto, ker ne odločuje posameznik, ampak vsi. Ko so se člani načelstva pismeno dogovorili, se je šel s. Pastorek k g. Vilharju v Zadrugno banko dogovoriti zaradi dneva revizije; da bi dajali take knjige komu iz rok, o tem ni niti govora. G. Vilhar pa o reviziji sploh ni ničesar vedel.

Nato smo dne 24. aprila izročili sledeče pismo:

Zvezi gospodarskih zadrug v Ljubljani.

Na Vaš dopis z dne 29. III. smo stopili v zvezo z g. Vilharjem, ki ste ga določili za revizijo, pa nam je izjavil, da še nima naloga in da brez njega ne more izvršiti revizije.

Za »Sloga«: Pastorek, Bernot.

Odgovor je bil pa takle:

V Ljubljani, dne 2. 5. 1924.

»Sloga«, nakupovalna in prodajna zadruga

v Ljubljani.

Z ozirom na Vaš dopis od 24. aprila t. l. Vam naznanjamo, da smo Vas že 4. aprila izključili iz reda naših članic in to tudi javili trgovskemu sodišču. Mi smo Vas s priporočenim pismom od 29. marca ponovno pozvali, da nam najkasneje do 2. aprila javite, kje in kdaj naj bi se revizija vršila. Poudarjali smo izrecno, da nam morate do 2. aprila odgovoriti in sicer na naslov Zveze. Niste odgovorili, dasi ste pismo prejeli. Šele sredi aprila je nekdo povpraševal pri g. Vilharju. Naša Zveza pa ni dobila niti pismenega niti osebnega obvestila. Ker smo Vas koj po v pismu določenem terminu za odgovor izključili, naravno, da gospod Vilhar ni mogel več izvršiti revizije.

Blagovolite torej vzeti na znanje, da smo Vas morali izključiti iz reda naših članic ter da smo to tudi že javili sodišču.

Zveza gospodarskih zadrug, Ljubljana.

Golouh.

Dražil.

»Ponovno pozvali«! »G. Vilhar ni mogel več izvršiti revizije«! Kako se to vjema? Zdi se nam, da bi sodišče nikakor ne moglo priznati take izključitve. Samo tega ne vemo, če se izplača pritožiti se, ker revizija se itak mora izvršiti in je popolnoma vse eno, kdo jo izvrši. Sodišče je zdaj določilo za revizorja g. Karla Goloba, ravnatelja

Zadružne banke. Samo zato bi se morebiti izplačala pritožba, da se zavežejo lažnjiva usta korupcionistom, ki pišejo v „Socialistu“ o Sloginem trajnem neredu, o slabih značajih itd. Pa naša javnost že ima svojo sodbo o Golouhjih, ki takole izključujejo dočim so sami tarnali, da je krivično, če stranka izključi poslanca, ki 2 leti ni maral na ponovne sklepe plačati mesečnih prispevkov, niti predujma, ki ga je dobil še pred volitvami (5.000 kron, g. Golouh!) na račun poslanskih diet. Še vse drugače vas bo teplo načelo javnosti!

Razno.

Ko si prečital „Bratomorni boj“, čitaj še dopis iz „Speče doline“.

Položnice smo priložili današnji številki. Kdor ima naročnino plačano že za naprej, naj obdrži položnico za drugič ali pa naj jo da tistemu, ki je nima. Sodrugi in naročniki, obnovite naročnino za naprej, če hočete imeti vedno boljši list. Za junij naša naročnina 25 Din. Uprava.

O strokovnem shodu, ki se je vršil v petek 23. t. m. v Ljubljani pri „Levu“ in na katerem je poročal s. Sassenbach, priobčimo v nedeljski številki obširneje poročilo.

Olajšajte nam delo! Vsak naročnik, zaupnik in vsak odbor naj se potruži in naj pri vsaki denarni pošiljki napiše na srednji del položnice, za kaj velja plačilo. N. pr. „Naprej“, „Ljudski glas“, „Krst sv. Vladimira“, Koledar 1924, itd. Pri zneskih, ki obsegajo več pošiljk skupaj, pripišite tudi znesek, N. pr. „Ljudski glas“ 15—, koledar 36— tisk skl. 9—. Na ta način boste vsi mnogo pomagali strankinemu knjigovodstvu. Tako bo vsak znesek lahko takoj vpisan na pravem mestu in ne bo nikdar treba zelo zamudnih prenosov z enega računa na drugega —. Če je premalo prostora, se poslužite kratic: za Naprej — N; za Ljudski glas — Lg; za obračun — obr; za koledar — k 24. za „Socializem in Vera“ — Sv. za tiskovni sklad — ts; za sklad proti roparskim vitezom — rv; za Vorwärts — V. Zneski za obračun ni treba, da so posebej razvrščeni če pošiljate sočasno tudi pismeni obračun. Če pa pošiljate denar prej [kar je napačno] morate razdeliti članarino in pristopnino od naročnine in drugih plačil. Za stvari, ki niso običajne, je treba napisati celo besedo. Če pošiljate kaj za poravnavo poslanskega računa, napišite: račun št. . . Za „Slogo“ veljajo tudi položnice 13.321, dokler ne bo njen naslednik „Skupni dom“ imel novih, lastnih. Pripišite pa vselej „Slogo“ hr. vl. ali delež, ali račun št. . . itd. Kdor bo ustregel v teh malenkostih, si ne bo nakopal posebnega dela, strankinemu uradu bo pa zelo mnogo dela in nereda odpravil in s tem pomagal vsej družbi in tako tudi — sebi.

Vse dosedanje socialistične liste so pisali inteligenti, ki niso vedeli, kaj se pravi delati s plugom ali kladivom. Načelo javnosti je pa v kratkem času tako izobrazilo naše delavce, da pišejo sami. V tem je že zmaga. Sodrugi, zdaj šele vidite, da je „Naprej“ res vaš, zdaj ko čitate v njem članke iz svojih in svojih sodrugov rok in glave. Zdaj šele veste, kaj se pravi! Rešitev proletariata mora biti delo proletariata samega. Kongres bo moral ugotoviti, da so našo zmago izbojevali tisti, ki so po težkem delu še našli čas za čitanje in pisanje.

Roman „France Kremen“, ki smo ga lani prinašali, pa smo ga morali radi „revolucije“ prekiniti, bi zdaj lahko dokončali. Nekaj naročnikov se je že oglasilo s to zahtevo in priznati moramo, da je upravičena. Vendar bo drugim morebiti nevšeč, če po skoro 10 mesečni prekinitvi zopet začnemo. Zato prosimo naročnike, da se izjavijo: po večini se bomo ravnali. V poštev pridejo samo naročniki „Napreja“, ker v „Ljudskem glasu“ romana ne bo.

Novice.

Na ponedeljkovi seji narodne skupščine so bili navzoči tudi opozicionalci. O dr. Korošcu pravijo, da ni šel v Solun, kakor so poročali, ampak samo — do Sombora po privatnih opravkih. Na sejo pa se je vrnil in je privedel vseh 20 tigrov s seboj v parlament. Radičevci so bili zastopani po 20 že zapriseženih poslancih. Seja je bila precej živahna, omeniti je to da opozicija pri čitanju kraljevih ukazov ni bila v sejni dvorani, ampak se je prav protestno sprehajala zunaj po kuloarijih. Zemljoradniki so zahtevali za poškodovance po povodnji od vlade znatno pomoč in poljedeljski minister je v imenu vlade izjavil, da se predlogu prizna nujnost. Opozicija je bila radi tega presenečena. Za torek ob pol 10. dop. se je določila nova seja narodne skupščine z dnevnim redom: 1. poročilo verificacijskega odbora o odobrenju ostalih mandatov HRSS in 2. volitev odbora pa poučavanje predloga zemljoradnikov glede odškodnine krajem, prizadetih po povodnji. Zbornica je ta dnevni red soglasno sprejela. Po seji so se sestali načelniki vseh klubov na važne pomenke, ki pa so vsi še tajni. V torek je bilo verificiranih 43 radičevskih mandatov.

Nedeljski počitek bo finančno ministrstvo državnim nastavljenecem odvzelo. „Slovenec“ pravi, da je to protiverško delo, mi pa pravimo, naj jim da mesto nedelje drug dan v tednu prost pa bo vseeno.

Naša vlada se namerava pritožiti pri Zvezi narodov zaradi nemških nasilij nad koroškimi Slovenci in pa zaradi tega, ker so „Heimatsdienstovci“ vdrli v prostore jugoslovanskega konzulata v Ce-

lovcu ter ga oplenili. To so predvsem posledice jugoslovanskih nasilij nad tukajšnjimi Nemci.

S 1. junijem t. l. prenehajo po naredbi mariohorskega vel. župana dosedanja okrajna glavarstva ter začnejo poslovati srezka poglavarstva. Nove občinske volitve bodo vodili že srezki poglavarji.

Radičevski dr. Maček je prispel v Ljubljano. Poročajo da zato, ker so nastala nesoglasja med slovenskimi radičevskimi „republikanci“ in njihovim voditeljem, eks — „socialistom“, avtonomistom in sedaj Radičevcem Prepeluhom, dr. Maček hoče to nasprotje pomiriti. Mogoče je prišel v Ljubljano obenem tudi zato, da pogleda, kako je kaj med radičevskimi „zavezniki“ klerikalci, Nepotrebna pot! Dr. Maček bi lahko že iz Zagreba šli iz Beograda ali iz drugega konca sveta ovohal, da ne bo ne s Prepeluhom ne s klerikalci nikoli nič poštenega prijateljstva in uspehov, da bi se izplačali. Vsem Slovincem že smrdi več ali manj neznačajnost, preskakovanje in žonglerstvo naših lažnivih avtonomistov, federalistov in republikancev, nič manj seveda tudi istotakšne programatične čednosti hrvaškega radičevstva.

Stjepan Radić pošilja vsem okrajnim organizacijam HRSS okrožnice, v katerih jih poziva, naj za nedeljo 1. junija skličejo sestanke, na katerih naj predlagajo predsedniku one ljudi, katere smatrajo za najsposobnejše kot kandidate Hrv. selj. republ. stranke oziroma za njihove namestnike pri volitvah. Vsak izmed teh mora imeti nekakšne obče ali pa osebne vrline. Biti mora neustrašen pred gospodo, mora biti politično že toliko izvežban, da more samostojno sklicevati in voditi sestanke ter razlagati program HRSS z njeno politiko in taktiko vred. Biti mora agilna ne le na političnem ampak tudi na izobraževalnem polju, mora čitati in razprodajati vse, kar izdaja stranka za izobrazbo svojih pristašev. Biti pa ne sme preveč zadolžen in ne sme radi politike zanemarjati svojih lastnih gospodarskih interesov. Mora biti popolnoma v gibanju, sočustvovati mora z delavci in kmeli ter razumevati njegov položaj. Imovitejšemu nego je sam, ne sme zavidati bogastva. Ti zastopniki imajo pravico do dnevnice. Vendar ne sme nihče izmed njih smatrati te dnevnice kot zaslužek in brezbrizno zanemarjati svojo dolžnost, češ, plačano dobim itak, če sem tam ali doma. Da se ne prikradejo v zastope ljudje, ki bi skrbeli predvsem za lastni žep, mora vsak zastopnik ali namestnik podpisati naslednjo izjavo: „Popolnoma soglašam z mišljenjem HRSS in njenega vodstva v tem, da ne sme biti zastopniški mandaj vrec kakih posebnih dohodkov in da je torej v redu, da obdrži narodni zastopnik zase le dnevnice tistih dni, ko ga ni doma, vse drugo pa daje za politično organizacijo in za osvobodjenje kmetijskega naroda.“

HRSS bo točasno potrebovala preko 200 kandidatov in 200 namestnikov, torej čez 400 ljudi. Podatki morajo biti navedeni tudi, če živi samostojno, v zadrugi ali z rodbino in pa če in kolikokrat je bil že po strankinih poslih delegiran. — O vsem tem razpravljati se nam zdi odveč, ker bo vsak, ki zna pozorno čitati in samostojno misliti, uvidel, da je malo reči, katere bi se ne strinjale z našimi strankinimi načeli. Toda kako velika mora biti demagogija, ki je zmogla kaj takega napisati, da si osvoji ljudstvo, nato pa gre in vse drugače napravi! Radić zahteva neustrašivost — sam pa je pri prvi nevarnosti zbežal iz države — če ni bila beg s Pašićem domenjen, kar bi bilo še huje. Radić zahteva, naj bi se neuporabljene poslanske dnevnice dale v strankino blagajno, kar je seveda čisto po naše, pred nedavnim pa smo poročali, kako je 3 četrtine Radičevih poslancev, ko so prejeli milijonsko vsoto na zaostalih poslanskih dnevnicah, glasovalo proti predlogu, da gre ta denar v strankino blagajno, čeprav niso Radičevi poslanci niti v parlamentu bili, da bi si ga zaslužili, temveč so čepeli doma! Tako bi se dal na vsako lepo Radičevo frazo natresti hud poper o suhih dejanjih.

Bosta že Radč vmes in pa podkupovanje strank z državnim denarjem. „Slovenec“ poroča: „Belgrad, 23. maja. (Izv.) Na današnji seji upravnega odbora, kateri je prisostvoval predsednik narodne skupščine, so bile dognane velike zlorabe z državnim denarjem. Predsednik je izjavil, da ne more proti temu podvzeti nobenih korakov.“

In o takšnih rečeh so klerikalci tako nepoučeni, čeprav imajo 21 svojih voditeljev v Beogradu, da niti ne vedo točneje povedati, kateri upravni odbor je korupcijo odkril in v kakšne bližje namene se je denar izdajal! In takšnemu režimu pomagajo naši klerikalci v odločilnih trenutkih, da ostane na krmilu!

Železničarji dobe s 1. junijem plače po novem zakonu, ostali državni nameščenci ne. Vladna gospoda, ki se za stolec bori, nima časa za drugo delo.

Jugoslovanski vojni invalidi bodo imeli svoj kongres 15. jun. v Ljubljani.

Izgradi proti Židom so prišli zopet na dnevni red. Da se odlikujejo v tem oziru po židovskem velekapitalu financirana fašistovska gibanja v Jugoslaviji, Romuniji in na Madjarskem je naravno. Danes so te države poleg Italije in Poljske edine podpornice velereakcije, povsod drugje se je kapitalizem že unesel, kjer se še ni, tam se pa ta trenutek unša.

Mala antanta meni konferirati pred 10. jul. in sicer sedaj v Pragi. Ker je padel Poincaré, upamo, da ji priskoči Mussolini na pomoč.

Bolgarska vlada je razpustila zemljoradniško stranko, kakor prej komunistično. Po Poincaréju je dobila dovoljenje, da sme imeti svojo stalno vojsko toda le v protiruske namene. Kar je kje hudobij, z vsemi je buržoazija namazana.

Italijanski parlament so otvorili 24. t. m. s svečano komedijo, pri kateri socialisti niso bili navzoči, S komedijo so začeli, s komedijo bodo končali. samo da bo na koncu bolj tragična nego ob začetku.

Papež je zbolel. Zmaga protiklerikalne levice na Francoskem mu je zavdala. Zdej pripravlja katolicizem cerkveni koncil za rešitev propadajoče buržoazne družbe in sicer izrečno s tem dnevnim redom. Visoka katoliška hierarhija se čuti torej v življenjski nevarnosti. Samo naš katolicizem se tolaži s praznimi upi in frazami, „Slovenec“ vidi v zmagi francoskih levicarjev n. pr. samo zmago „novega duba“. Pa mu bo ta dub še presneto smrdel! Nam seveda ne, ki nam vsaka demokracija dobro diši.

Zdej, ko jih fašisti nič več ne potrebujejo in se zanje tudi ne tepejo, so sklenili laški popolari [klerikalci], da bodo proti Mussoliniju delali opozicijo. Prav tako kakor v Jugoslaviji in povsod drugod: katoliška morala in basen o kislem grozdju sta si zelo znani med seboj.

Mussolini meni, da mu „hvaležni narod“ izkazuje še premalo časti, zato je namignil vsem podrejenim oblastim, naj pritisnejo na občine, da ga imenujejo za častnega občana. Zato čitamo v zadnjih dneh tako pogostoma kako proslavljajo italijanske občine „največjega sinu laškega naroda“. Zanimivo pa je še naslednje: ker je večina obč. uprav proti fašizmu, zato jih vlada odstavljala kar na debelo in namešča na njihovo mesto svoje komisarje. Prvi korak teh plačanih možakarjev je potem ta, da proglasijo Mussolinija kar na svojo pest za častnega občana. Zadajič enkrat smo v „Napreju“ poročali o novi razvadi med rodoljubnimi in velezaslužnimi diplomati, da si dajejo kraje imenovati po svojem imenu, n. pr. Ninčić. Takrat smo dejali, da je pri odlikovanjih stvar takšna, da čim večja so, tem manj zaslug ima po navadi odlikovanec za človeštvo. Mussolini hoče imeti v tem oziru rekord.

Kraljeve dvojice delajo večkrat potovanja na druge kraljeve dvore. Italijanski kralj in kraljica odpotujeta te dni v spremstvu prestolonaslednika in princezinje Mafalde na angleški dvor. Morda podpirajo taki obiski med potjo ubogo ljudstvo s tem, da mu razkazujejo svoj sijaj ali pa si hočejo monarhi izbirati primernejši kotiček za slučaj, da jih kak mihistrski pradsednik vrže s prestolov. V današnji „revolucionarni“ dobi je treba misliti na vse.

Najnovejši uspeh v radiotelefonijski tvori spoznanje, da zadostuje že samo človeško telo kot antena, s katero se lovijo brezžični valovi. Posebne antenske priprave, ki vzamejo toliko denarja in časa se bodo v bodoče torej popolnoma odpravile. Že prej so opazovali, da vpliva človeško telo v posebni legi, v večji ali manjši razdalji od sprejemnega aparata, in po načinu, kako primež z rokami telefonsko slušalo kot ojačevalno ali slabilno sredstvo na zvok. V bodočnosti bo človek poslušal govorico oddaljenih ljudi skozi svoje telo!

Berlin je dobil namesto dosedanjega socialističnega župana buržujskega. Pri tem so sodelovali seveda komunisti. Što gore, to bolje, pa kadar tem komunistom slaba prede, takrat jih pa mine veselje do komunizma in do vsake značajnosti sploh.

Hamburški pristaniški delavci so po trimesečni stavki zmagali. Istotako vse stroke delavstva [okrog 100.000 ljudi], ki so stavkale na Norveškem.

Proces proti Zeignerju se nadaljuje. Moža hočejo uničiti tudi kot „veleizdajalca“. Da bi se jim namen bolj posrečil, so si dali njegovi sodniki potrditi po vojnem ministru, da je veleizdajstvo vsako razširjanje vesti o tajnih oboroženih reakcijskih družbah, češ, da daje vsaka takšna vest Francozom povod izvrševati represalije proti militaristično organizirani Nemčiji. Nemška reakcija torej priznava, da so militaristične formacije največja nevarnost za prospevanje nemške države, tudi jih ne zanikuje, temveč označuje samo kot „veleizdajalce“ tiste ljudi, ki si upajo o tej nevarnosti javno govoriti! Drugega komentarija menda ni treba.

Poruhrska stavka še ni končana.

Francoska vlada še ni sestavljena. Herriot obljublja, da bo takoj po sestavi vlade stopil osebno v stik z Macdonaldom glede zunanje politike.

Amsterdamska strokovna Internacionala bo imela 2. do 6. jun. svoj tretji kongres, in sicer na Dunaju v znanem Konzerthausu.

Boljševiške sanje. Pri sedanjih rusko-angleških pogajanjih so prišli boljševiški zastopniki tudi na kuriozno idejo, naj bi jim angleška delavska vlada prepustila Marksove posmrtno ostanke, da jih prepeljejo v Moskvo in pokopljejo poleg Ljenina, Karel Marks je, kakor znano, pokopan v Highatu na Angleškem. Jasno, da so dobili boljševiki nos. Nečak Marksov, znani francoski socialistični voditelj Longuet, je izjavil, da niti oddaleč na to ne misli, da bi boljševiki smeli še z Marksovimi truplom uganjati strankarsko demagogijo. Ruski komunisti, če jim je Murks res tako na arcu, naj prenesejo rajši vsa njegova dela k sebi domov in naj jih enkrat s pametjo preštudirajo, da ne bodo delali socializmu s svojimi dejanji takšno šramoto, kakor so jo dosedaj!

V Moskvi so odpravili 13. kongres ruske komunistične stranke. — K prihodnjemu kongresu komunistične internacionale so se laški maksimalisti odločili, da ne odpošljejo svojih delegatov, pač pa se udeležijo berlinske konference tistih socialističnih strank, ki niso organizirane ne pri londonski ne pri moskovski internacionali. Na tej konferenci menijo ustvariti novo centrumaško internacionalo.

Rusija se je skregala tudi z Združenimi državami, ker so te prepovedale Kitajski priznati sovjete. Hud potres je divjal v Mali Aziji. Na Havajskem otočju je največje vulkansko žrelo na svetu Kilauea začelo katastrofalno bruhati. Natančnejšega še ni nič znano.

Ameriški predsednik Coolidge se je sedaj vendarle odločil, da skliče novo razorožitveno konferenco in sicer predvsem za razorožitve zračnih armad. Če misli Amerika resno s to stvarjo ali ne, bomo še videli, gotovo pa je, da glavne evropske države, predvsem Angleska in Francoska, sedaj ne bodo več šal uganjane kakor pri prejšnjih konferencah, ko je odločevala povsod le najumazanejša buržoazija.

Vozni red na železnici se 1. junija izpremeni.

Medeni muholovec „Medos“
polovi vse muhe. Dobi se v vsaki trgovini. Zahtevajte izrecno „MEDOS“.

Iz stranke.

Seja nadzorstva SSJ se bo vršila v nedeljo 8. junija v pisarni pokrajinskega tajništva SSJ v Krškem. — Dnevni red: 1. Konstituiranje novega nadzorstva. — 2. Kontrola. [Na željo s. Umeka.]

Vsem članom okrožnega agrarnega odbora in članom krajevnih organizacij SSJ in KDZ za okraj Brežice na znanje: V nedeljo 1. junija t. l. se vrši ob 9. dopoldne v dvorani pri Grobušku v Brežicah posvetovanje o agrarni reformi. Dolžnost vsakega ki se v tem oziru zaveda svojega položaja, je, da se tega zborovanja gotovo udeleži.

Brežice. Vsako 1. nedeljo v mesecu se vrši redni sestanek krajevne organizacije KDZ v Brežicah ob 10. v Grobuškovi gostilni.

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 13. V. 1924	Din 2675'90
Ivan Grabner, Črna	" 10'—
Florjan Stanovnik, Javornik	" 10'—
Peter Poseta, Mirke	" 10'—
Neimenovani, Moste pri Ljubljani	" 1'50
Jakob Zabukovec, Ljubljana	" 3'—
A. Brumen, Črna [kolp. %]	" 102'80
„SSJ“ Šoštanj na seji	" 28'—
Janko Čvajnar, Medvode	" 10'—
Od 13. do 28. V. 1924	Skupaj Din 2851'20

Gospodarstvo.

Dne 28. maja 1924. „Sloga“ r. z. z. o. p. [bodoči „Skupni dom“]: 124 članov s polno vplačanmi deleži, med njimi 8 žen [645 %]. Hranilnih vlog 50.518'65 Din. Ali je tvoj odstotek že zraven? Ali čakaš, da bo prej skleda polna?

Valute. Dolar je vreden 80—81, lira 3,57—3,70, francoski frank 4'40—4'50, čehoslovaška krona 2'38—2'41, 100 avstr. kron 11'37—11'57, V Curihu velja 100 dinarjev 14'37—14'47 švic. frankov, 1 švic. frank Din 6'95.

Vestnik „Svobode“.

Izletni odsek ljubljanske podružnice „Svobode“ priredi v nedeljo 1. junija celodnevni izlet na Krim [1106 m]. Odhod z vlakom ob 5'50 v Preserje, dalje pa peš. Zbirališče pol ure pred odhodom vlaka pred glavnim kolodvorom. Vožnja 5'50 Din, hoda 5 ur. vodnik s. Pastorek. Proviant in vodo s seboj. V slučaju slabega vremena izlet odpade. Vse prijatelje narave in delavske družbe vabi — odbor.

Podružnica „Svobode“ v Zabukovici priredi dne 8. junija t. l. pešizlet na Mrzlico. Vabimo vsa kulturna društva in sploh vse delavske organizacije, naj se izleta udeležijo, nudila se bo vsem najlepša prilika, da se razvedre v prosti naravi. Z vrha Mrzlice je lep razgled daleč naokrog, kjer leže razni industrijski in drugi kraji. Za suha grla bo poskrbela zabukovska „Svoboda“. Iz zdravstvenih oziror in radi pomanjkanja vode za umivanje posode prosimo, naj prinese vsak kozarec ali steklenico s seboj. Za zabavo bo skrbelo tamburaško društvo „Radost“ iz Liboj. Spored za skupni pohod je sledeč: Zjutraj ob 1. budnica pri električni centrali drž. premogovnika v Zabukovici, ob pol 2. odhod do Kačnikove zidanice pod Mrzlico, po kratkem oddihu nadaljevanje pohoda do planinske kočice, nato sledi razgledovanje krajev s pomočjo daljnogledov ter prosta zabava v naravi. K obilni udeležbi vabi izletni odsek „Svobode“ v Zabukovici.

Šoštanj. V nedeljo 1. junija 1924. se bo vršil 5. redni občni zbor „Svobode“ v Šoštanju ob 9. dopoldne v dvorani hotela Union.

Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. kontrolorjev, 5. volitev novega odbora, 6. raznoterosti.

Želeti bi bilo, da se sestanejo 1 uro pred njim vsi odseki, da pregledajo svoje delovanje v pretek-

lem letu, izvolijo odsekovne predsednike in blagajnike in nato poročajo na občnem zboru o delovanju odsekov. Obenem opozarjamo, da je naša dolžnost, da se točno ob uri vsi brez izjeme snidemo, da bo vsak navzoč pri vsakem glasovanju. Opozarjamo pa tudi vse one, kateri so zaostali s članarino ali društvu kaj dolgujejo na en ali drug način, naj poravnajo še tekom tega tedna vse dolgove, če ne smo prisiljeni vsakega izmed teh črtati in ne bodo imeli dostopa na občni zbor! Prinesite vsi članske izkaznice, da se kontrolirajo. Po občnem zboru se sprejemajo novi člani in članice. Odbor.

Hrastnik. Podruž. „Svobode“ Hrastnik I. in II. pozivljata vse svoje člane, članice in naraščaj, da se pripravijo za 1. junij na slavno razvitje prapora strokovne organiz. steklarjev v Zagorju. Sodrugi pevci naj dobro obiskujejo svoje vaje. Ne pozabite.

Zapreti jih dajte!

Tako smo svetovali delegatom pred občnim zborom Kons. društva za Slovenijo. Vendar je naš glas ostal brez uspeha; nastavljeni, ki smo jim očitali korupcijo, so ostali še nadalje člani načelstva tega društva, k sebi so pa pritegnili še g. Svetka (predsednika Strokovne komisije in Udarnikov in urednika „Delavca“ itd.). Zaradi glasovanja o spremembi pravil je obljubil Petejan, da bo vložil tožbo, pa je bil to le pesek v oči. Ne bomo mirovali, dokler ne bo ponovni občni zbor sklenil izročiti krivce kazenskemu sodišču. Razni Žalerji ne bodo vodili socialističnih zadrug!

Kaj so pa tisti delavci, ki hočejo po vsej sili te ljudi napraviti za voditelje „rdečega veletoka“? Med lažjo in resnico ni sloge in je ne bo, zapomnite si to! Skrajni čas je že!

Našim članom strokovničarjem.

Pod tem naslovom je „Ljudski glas“ št. 20 priobčil članek, ki zelo globoko sega posebno v zadnji koloni, kjer se poziva rudarska organizacija, da naj pretrga stike s Strokovno komisijo. Članek se gotovo ni uživel v razmere, v katerih živimo. Ni tako preprosto delo to izvršiti, ker vsak, ki je v strokovni org. funkcionar, dobro ve, kako naporno delo je organizacijo postavljati. Če bi hoteli po načrtu člankarja delati, nastane vprašanje, ali smo kaj boljši kakor so bili komunisti, ki so šli iz organizacije, namesto da bi v njej ostali in pometli z vsem onim, kar jim ni ugajalo. Še danes bi bil v tem slučaju delavski pokrat enoten.

Tega se mora danes tudi vsak, ki v strokovnem pokretu deluje, zavedati, da se z razbijanjem ne bo delavstvu ničesar doseglo. Čeravno vem, da ni vse tako, kakor bi si marsikdo želel, vendar zato še ni dovolj razloga za razbijanje, marveč naloga nas vseh naj bo, da vztrajamo in gradimo, ko pa pride kongres bomo pa na njem vsestransko predebatirali in ustvarili nove smernice za bodoče delo, vse ono, kar nam ne ugaja, bomo pa skušali odstraniti ali popraviti.

Kongres se bo itak v kratki dobi vršil in mislim, da bo na njem imel vsakdo priliko svoje nazore uveljaviti, ker tudi strokovne org. imajo pravila in pravilnik, po katerem se morajo ravnati, nikakor pa ne gre, da bi politična stranka sklepala o strokovnih organizacijah, ker člankar bi že moral vedeti, da niti naša zakonodaja tega ne dopušča, da bi shlopljali strokovne in politične org. v eno. To naj zaenkrat zadostuje vsem onim, ki so se vrgli na to delo, da razburijo duhove; zavedati se pa morajo, da delavstvo z ideali ničesar ne doseže, marveč le z močno organizacijo. — I. Krušič.

Op. ur.: Za tem člančičem prečitaj dopis iz Velenja in pa članek „Rade Pašič in Anton Kristan“. Komentarja je tam dovolj. Prečita naj pa tudi še enkrat „Lj. glas“ št. 20, če je toliko zaveden, da si ga je spravil. To velja tudi za s. Krušiča, ki ga obenem prosimo, naj napiše članek o pravilniku Strok. komisije.

Čitajte naš tisk!

Dopisi.

Velenje. „Socialist“ št. 21 piše strašne stvari. Delavec, ki ni točno informiran o vseh zadevah, bi res mislil, da sta vse današnje mizerije kriva ss. Leskošek in Bernot. Obdolžitve, da Bernot razbija organizacije, je izmišljena. Nasprotno je res, da se je ustanovilo več podružnic, odkar delavstvo sprejduje, da je treba v organizaciji delati, plačevati list itd. Če je na trboveljskem kongresu 1922 zmagal pravilnik, bi bila dolžnost vseh, tudi nadsodrugov, da ga upoštevajo tako dolgo, da prepričajo delavce na prihodnjem kongresu, da imajo oni prav. Tega pa niso storili, ker so bili prepričani da „Naprejš“ brez podpore in brez konsuma itak ne bo mogel izhajati. Izdajati so začeli vsak svoj list,

„Zarjo“, „Enakost“, „Rdeči prapor“ itd., vse te liste so pošiljali v industrijske kraje po cele koše zastoni, naslove so pa na zviti način dobivali iz uprave „Naprejš“. Ko so videli, da delavstvo enim in drugim ne gre več na lim, so se hinavsko združili, začeli izdajati „Socialista“ in so rekli: „Glejte, vse je združeno, samo Bernotove prismođe nočejo v enotno fronto!“ Kaj bi se lahko vse ustvarilo, če bi denar, ki so ga izdajali za vse te liste, obrnili za pravično stvar. Ko so ti listi izhajali, je zgubil „Naprejš“ tu kakšnih 30 naročnikov, Delavci, ki premalo čitajo so rekli: „Čemu bi plačeval „Naprejš“, ko dobivam druge liste zastoni.“ Tudi nekateri poslanci niso hoteli plačevati svojih prispevkov, g. Tokan je na pr. rajši hodil pijan po Beogradu. To nam je povedal dr. Korun na celjskem kongresu, da ne bo kdo rekel, da mi g. Tokana blatimo. Danes delajo na drug način. Salesnik deli naročnikom „Naprejš“ „Socialista“ brezplačno ter jih nagovarja, naj „Naprejš“ nikar ne plačujejo; rajši naj bi Salesnik obnovil politično organizacijo v šoštanjski okolici. On raznaša tudi strašne vesti, da hoče Bernot razbiti strokovne organizacije. V ponedeljek 19. V, nam je naznanil tužno vest, da je seja načelstva „Unije slov. rudarjev“ sklenila, naj se „Unija slov. rudarjev“ razbije. Menda ni bilo tako hudo, ker „Delavec“ piše, da so zahtevali le pokrajinski kongres. Mogoče so tudi v Velenje poslali informacije, da naj pošljemo strašen protest, ki ga bo potem „Delavec“ objavil. Povemo vam na ves glas, da se tudi v Velenju ne strinjamo s pisavo „Delavca“, ampak se popolnoma strinjamo z dopisom s. Grabnerja iz Črne v „Naprejš“ št. 49 z 25. maja. Vendar je treba z listom tako dolgo čakati, da spremeni to „Unijski“ zbor, da ne bodo potem na nas kričali, češ, da delamo proti pravilniku. Paziti pa moramo, da se kakšnemu gospodu od Strokovne komisije spet ne posreči pripraviti delegate, kakor je na zadnjem „Unijskem“ zboru Svetek dosegel. S. Krušič je predlagal, da se sedež „Unije“ premesti v Celje ali v Trbovlje. Svetek pa je spuntal delegate, da so bili proti temu, da se sedež prenese iz Zagorja. Le pomislimo, kako je pripravil delegate Kons. društva s tem, da je bil strašno proti Kristanu, samo da je prišel v načelstvo. Še nekaj! Če vam je toliko za zedinjenje in združenje, zakaj pa ne združite konsumov? Zakaj ste razdružili Trbovlje. Hrastnik in Zagorje, namesto da bi vse priključili ljubljanskemu konsumu? Čobal je povedal, da je bila razdružitve zato potrebna, ker Malovrh in Jeretin nista nič delala. Mi v Velenju teh dveh tako deleč ne poznamo in želimo, da bi sama na to odgovorila. Naše mnenje je, če bi vse konsume združili, bi zastoval samo en ravatelj in bi bila tudi uprava mnogo cenejša. Če vam gre res za pošteno združitve, morate vse panoge gibanja združiti. O tem: Kakšen naj bo bodoči ustroj „Unije slov. rudarjev“, kje naj bo sedež centrale, ali naj še ostane strokovno glasilo „Delavec“, je potrebno, da pove vsaka podružnica ali vsak član svoje mnenje v listih. Vsak pa se naj podpiše, da ne bodo generali rekli, da izvira vse iz Bernota. Če bo večina zato, da ostane vse kakor je, se bo morala pač manjšina večini pokoravati in ne ustanovljati separatističnih organizacij, kakor so to storili Korun, Koren in drugi, ki se izdajajo danes za najbolj patentirane socialiste. Javna debata o takih zadevah je tudi zato potrebna, da ne more potem kakšen prefriganec zadnji moment delegate prepričati, da ima edino on prav. — Miroslav Pevce.

IZ „SPEČE DOLINE“.

[Trbovlje.]

Pokrajinsko tajništvo SSJ v Krškem mi je pisalo pismo, na katerega dajem javno sledeči odgovor: Res je kakor pišete, da je treba nas, delavce, tako opominjati k delu kakor staro mrho, ki ima že čisto trde noge. Pismo samo me ni užalilo, užalilo me je le, ker ste me opominjali k delu. Obenem bi pa prosil, kadar bo treba še proti kakšnim pogreškom nastopiti, da ni treba pismeno opominjati, ker pismo čita samo en človek; dobro bi pa bilo, da čitajo takšna pisma vsi, ki so prizadeti. Po mojem mnenju bi bilo bolj umestno, če se kaj takega objavi v strankinem listu „Naprejš“. Jaz ga redno čitam in mislim, da bi tudi takega članka ne prezrl. Za javnost smo in jaz se s svojim delom ne bojim stopiti pred javnost, čeprav me pri odborovih sejah še vedno za „junca“ krščujejo. Vsak naj se pogleda v ogledalo svojega dela, pa homo kmalu na jasnem, kakšna je razlika med socialistom in „juncem“. Kadar vse take in podobne zadeve opazujem, se res ne spozaam, ali ljudje nočejo misliti ali ne znajo, najlažje bi rekel; ne marajo misliti. Sodrugi, če ne homo mislili, lahko ves socialistični tisk neprenehoma čitamo, na vse zadnje le ne homo vedeli, kaj je prav in kaj ne. Ne motimo se, češ, da je naše delo samo s svinčnikom ali s peresom. Če človek ne zna misliti, je boljše, da še pisati ne zna, ker vidimo, da, če človek ne zna pisati, škoduje sebi, če pa zna pisati, pa ne misli, to škoduje še veliko več, ker ima veliko več zaupanja in več dela, pa ne ve, kaj da dela, dela zmeraj proti sebi in nikdar ne zase. Če ne homo mislili, tudi tistim, ki ne znajo misliti, ne homo mogli povedati, kaj naj delajo.

Ko sem v „Naprejš“ prečital od „Skupnega doma“, sam sebi nisem verjel, da prav čitam. Prečital sem še enkrat in res: črno na belem: Iz Trbovelj ni še niti ficke na hranilnih vlogah „Skupnega doma“. Jaz, ki imam šitno plačo in člansko

družino, sem se čutil zaspanca. Kaj pa drugi, ki imajo majhno družino, ali samci, nekateri delajo na akord, drugi med njimi „socialisti“ V. R., zasluži jo še s čim drugim. Kdor hoče vse to gledati in videti, res ne more imeti vere v drugo kakor v samega sebe. A taka vera je ničeva, je boj proti delavskim interesom, ker le skupno delo je delo za zboljšanje delavskih razmer. „Sloga jači, nesloga tlači!“ to naj si zapomni vsak, ki se čuti delavca. Če pa tega ne prizna, se ne čuti delavca, čeprav vsak dan 24 ur s krampom koplje. Delavec s krampom pa brez morale je slepo orodje za kapitalizem, je ovira na proletariatu poti do zmage. Delavec iz Trbovelj.

DELA VSTVU V VEDNOST.

[Dopis iz Žalca.]

Rastoča zavednost proletarskega gibanja mi daje možnost, da podam v pojasnilo nekaj točk o načelu javnosti:

1. Načelo javnosti je tisti vir blagostanja in temelj, na katerega se zida bodočnost.

2. Z načelom javnosti se bo odpravilo vsako nezaupanje do stranke, posebno zato, ker nam še vedno očitajo, da si strankini voditelji naredijo denar, potem pa gredo.

3. Glede zedinjenja nam bo najlepši dokaz zanj v načelu javnosti. Čim večje bodo številke v strankini tabeli, tem bolj bomo združeni.

4. Načelo javnosti je temelj za praktično delo tudi na zborovanjih, na kongresih. Ker vse objavimo, vidimo vsi proletarci, kje smo nepredovali in kakšno je gospodarstvo v stranki.

5. Načelo javnosti bo pospešilo tudi večjo poštvalnost do stranke. Glavni vzrok nepoštvalnosti — nezaupanje odpade, kakor sem že prej rekel.

6. Z načelom javnosti bomo dobili vse še nezavedno delavstvo, ki čaka in tava po temi, in tudi tiste, kateri se še pustijo od enotne fronte zapeljivati, ker enotnost proletariata nam bo pokazala strankina bilanca in mesečna tabela.

7. Brez načela javnosti je izgubljeno vsako veselje do stranke. Zakaj? Ker bi delal v stranki potem tako dolgo, da nas ne bo več nego par oseb, kar pa nima pomena.

8. Načelo javnosti naj nam bo dokaz, da smo prava socialistična stranka Jugoslavije, ne pa sekta, kakor nas nazivlja kristanovska-korunovska enotna fronta. Mi si upamo svoj socializem javno pokazati, enotna fronta ga pa skriva celo napram sebi.

9. Načelo javnosti naj nam bo vidni znak, da nismo razdirači, temveč hočemo in želimo, da vstopijo prav vsi proletarci brez izjeme skupno z nami v solidaren boj za našo boljšo bodočnost.

10. Načelo javnosti nam je dokaz, da smo na pravi poti, da se nam ni treba bati stranske poti, kakor se je to godilo tistim, ki pravijo da so že stari socialisti, na primer Kristan. Da takšen človek zaide na stransko pot, to je zelo čudno. Če se to zgodi novодошlemu članu, ni čudno, ampak takšen stari socialist bi nam moral biti za vzor vsem drugim sobojevnikom.

Delavci, zapomnite si in premišljajte te točke, katere sem tukaj omenil in prišli boste do zaključka, da je treba narediti korak naprej in vstopiti v organizacijo in pomagati proletariatu do boljšega življenja. Kajti kdor odlaša, pomaga kapitalistu spleitati bič, katerega smo že zdavnaj sili. Z zabavljanjem in odlašanjem se nič ne naredi, mi moramo gledati, da bo beseda tudi meso postala in da nam bo kaj koristila. Zato vam kličem: Delavci, organizirajte se! — Karel Košec.

K zgodovini sedanjega režima na občini Okolica Celje. Stiranjast socialistov z županom Hrastnikom na čelu je v tem režimu in 19 zastopnikov drugih strank. Nekaj občinskih nastavljenec je zapustil mesto in razpisano je bilo v „Novi Dobi“. Izmed 36 prošelj so prišle v plenum 4. V plenumu je dobil brezposeln sodrug 3 glasove — eden pri nas organiziranih sodrugov je manjkal — nekega klerikalnega veleposestnika sin pa ostale glasove. Župan Hrastnik je med klerikalci in demokrati tako priljubljen, da bo najbrže izvoljen še enkrat za župana in je zato nosilec liste s tistim imenom, katero je Koren ukradel naši stranki. Sodrugi v Celju, agitirajte za koruzni socializem, da bo svet imel priliko zvedeti še za nove poteze v značaju koruznega delavskega župana s patentom neorganiziranega socializma!

Črna. V Heleni imamo novopečenega paznika, ki mu je ime Tomaž Jan. Ta je po našem mišljenju popolnoma nesposoben za paznika in mu svetujemo, da naj nikar ne šikanira ženske v izbiralnici. Naj si ne domišljuje preveč, da je vsega mogočen in da bi smel zato šikanirati ženske, ki tudi njemu služijo vsakdanji kruh, ker sam si ga itak ne zasluži, saj ni imel še nikoli od dela žuljavih rok. Pri rudniku imamo dosti starih delavcev, ki že dolga leta delajo v jami in ki bi bili bolj sposobni za takšnega paznika. Brez šikaniranja bi lahko izhajali in so tudi potrebni svežega zraka bolj kakor ta dični gospod, ki je že prej zunanje delavce — „barabe“ kakor jih on naziva — šikaniral na različne načine in zna tudi vsakemu človeku dati kakšen priimek. Opozorjamo obratno vodstvo oziroma ravnateljstvo na § 26 služabnega reda, ki pravi, da se morajo za paznike samo taki ljudje nastavljeni, kateri so izkušeni in sposobni delavci in kateri dajejo dober vzgled delavcem. Omenjeni paznik je bil samo en mesec

za kopača, pa ni bil zmožen opravljati to delo, zato delavci ne pustimo, da bi kdaj prišel ta paznik v jamo in nas nadzoroval, ki je vrhu tega še tuj državljan. Apeliramo na ravnateljstvo, da tega gospoda paznika takoj nadomesti s starejšim, sposobnejšim človekom, njega naj pa postavi nazaj k dvigalnemu stroju, ker samo za to je on sposoben. Če pa to ne zadostuje, tedaj imamo še več gradiva nobranega. — Delavci.

Rade Pašič in Tone Kristan.

[Naša država in naše Kons. društvo.]

Klerikalci so pobožna stranka, poznajo vsa pisma in preroke in pomaziljeni božji namestniki so, ki vse vedo. Dobro poznajo prekletstvo kapitala, kakor tudi to vedo, da je korupcija tisto zlo, ki našo prisilno organizacijo, našo državo, meče iz nebes v pekel, iz blagostanja v bedo. Vendar proti korupciji ne naredi ničesar, samo prazne besede, tako kakor g. Filip Urataik proti gospodu Tonetu Kristanu.

V Slovincu citamo 25. maja sledeče: Belgrad, 24. maja. [Izv.] Današnje „Novosti“ prinašajo sledečo vest o škandalozni aferi z italijanskim posojilom:

„Škandalozna aktivnost Radeta Pašiča, kateremu njegov oče Nikola Pašič gre na roko, ali gleda skozi prste, je dosegla te dni svoj višek. Ni to samo neskropulozno plačkanje ljudstva in države, sedaj je na vrsti tudi izdajstvo države. Radet Pašič in njegova mafija je vsled popustljivost vseh političnih in državnih faktorjev, postala največja nevarnost za državo. V dogovoru s svojimi ministri se je Radetu Pašiču posrečilo, da sklenemo z Italijo posojilo, ki naj našo državo pretvori v italijansko kolonijo. Radet Pašič dobi za to izdajstvo od Italijanov 40 milijonov dinarjev. Pogoji tega posojila so škandalozni: 60 milijonov dolarjev za graditev jadranske železnice; ves material se mora naročiti iz Italije; gradbo nadzorujejo italijanski inženirji; tri četrtine delavcev morajo biti Italijani iz Dalmacije ali Italije. To izdajstvo Rade Pašiča je prišlo na dan šele sedaj. V radikalnih vrstah je ta vest izzvala veliko ogorčenje. Del radikalov zahteva, da se Rade Pašič izžene iz države. Tudi finančni minister g. dr. Stojadinović se je jako kompromitiral. Družba Radeta Pašiča z dr. Janičem, dr. Kojičem, Srkičem in drugimi, poskuša z vsemi sredstvi, da potisne to afero v ozadje. Mi v imenu neodvisnega javnega mišljenja zahtevamo, da se Rade Pašič zapre še prej, nego bi poskusil ubežati iz države. Zahtevamo, da se preišče njegova krivda in da ga zapro v ječo, ako je v resnici kriv. Od javnosti pričakujemo, da bo odločno podpirala našo akcijo da osvobodimo državo od te usodne bande. Ta banda mora plačati svoje izdajstvo.“

Kdor to dobro prečita in pretehta, si bo mislil, da bo zdaj počilo, da se bo začelo generalno čiščenje, da bo Rade res zaprt in da bo res „ta banda plačala svoje izdajstvo“.

Kdor pa ne le to dobro prečita in pretehta, ampak tudi našo domačo korupcijo pozna in ve, da korupcionisti nisojo časti in da zato ne čutijo potrebe tožiti pred sodiščem, ta bo z nami vred vedel, da v Beogradu ne bo nič počilo in da bo stara pobožna korupcija že nadalje zatirala delavne sloje, prav tako, kakor v Kons. društvu za Slov.

Klerikalci kriče tu proti korupciji z istim namenom, kakor je Svetek kričal proti korupciji v Kons. društvu — ko je prišel Svetek v vlado tega društva, je utihnil, ko vstopijo klerikalci v vlado države, bodo utihnil. Ne Svetku ne klerikalcem ne gre za odpravo korupcije, ampak samo za to, kdo ima od korupcije dobiček „naš človek“ ali nasprotnik. Kdor da dober kos prikorumpiranega zlata, postane iz nasprotnika „naš človek“.

Slovinci smo in bomo za odpravo korupcije v Beogradu še veliko premajhni, dokler ne bomo zmožni odpraviti jo doma v svojih lastnih vrstah. To pa še tem bolj, ker ima beograjska korupcija v rokah vso državno izvršilno moč, dočim domača korupcija te moči nima [čekovni zavod ni posebna moč] ampak dela samo z denarjem in demagogijo. Če te državna korupcija proglašuje za prevratnega separatista in razbijača državnega edinstva, te lahko zagradi železna roka in te zmelje, če te pa domača korupcija proglašuje za izdajalca enotne fronte in za razdirača gospodarskih in strokovnih organizacij, se ti ne more prav nič hudega pripetiti, kvečjemu da te par nevednežev opsuje ali par plačancev nahruli ali da te kak na pol zaveden prosil, da nikdar ne razbijaj. Človek bi mislil, da se naši zavedni pred tako „nevarnostjo“ ne bodo ustrašili, kakor se niso ustrašili pred bolj nevarnim grožnjami državne korupcije, ki si je za svojo obrambo ustvarila še posebne zakone [n. pr. o zaščiti države]. Vendar se med njimi še najdejo posamezniki, ki mislijo, da razbijamo edinstvo države oziroma edinstvo delavskih organizacij, kadar javno pišemo o korupciji in kadar javno razlagamo, da proletariatu od koruptnega vodstva države oziroma od koruptnega vodstva organizacij ne more in ne sme pričakovati svoje zmage. Najsi so bile te organizacije in država zgrajene s še tako velikimi žrtvami, vendar zaradi teh žrtev ne bomo njih voditejem dovolili korupcijel

Koliko žrtev je veljala socialistična borba za svobodne volitve? Danes imamo svobodne volit-

ve na papirju, v resnici pa ne, ker velika večina ljudstva nima časa in zadostne izobrazbe, da bi znala razločevati med strankami, ki druga drugi kradejo programe in imena, še manj časa pa za lastno, samostojno, samoupravno delo v prostovoljnih organizacijah, ki bi pomanjkanje časa in izobrazbe olajšale s pametno delitvijo dela, s treznim in vztrajnim delom in sploh z vsem tistim, kar poznamo socialisti kot predpogoj zmage proletariata. Svobodne volitve smo s tem zapravili in videli smo celo, da so demagoški socialisti šli tako daleč, da so nezavedne delavce združili v enotno fronto s klerikalci . . .

Pa še mnogo več so si dovolili! Če smo zapravili svobodne volitve v državi in občini, se da to razlagati, ker smo jih zapravili samo po neumnosti in jih takoj zopet nazaj dobimo, ko bomo pametni. Toda kaj poreče zavedni proletariatu po drugod, ko bo zvedel, da so nam kristanovske intrige in brezbriznost delavstva zapravile svobodne volitve tudi v naših organizacijah samih, pa ne le zaradi nezavednosti volilcev, ampak tudi dejansko! V Kons. društvu za Slov. so n. pr. direktne volitve odpravljene popolnoma! Delegat na občni zbor voli — krajevni odbor, torej imamo zopet volilne može, kakor v preteklem stoletju! Zdaj hoče pa Kristan te indirektno volitve vtihotapiti tudi v strokovne organizacije. Če se mu to posreči, bo v kratkem lahko uvedel v Stokovni komisiji aristokracijo, kakor jo ima v Kons. društvu in bodo mogli biti izvoljeni le ljubljenski nastavljenec, enako kakor nekaj grofi in baroni.

Zavednost bo morala biti večja, stalnejša, globokejša, če bomo hoteli odpraviti korupcijo v naših domačih organizacijah! Potem šele se bomo mogli z uspehom boriti proti Radetu in njegovim bratcem.

Preklic, Podpisani obžalujem neresnične besede in razžaljenje napram Žofiji Flavanikovi, nastarici v Velenju, in se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Jože Dolar, Velenje.

Bolečine? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se boste čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter že čez 25 let priljubljen. S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnat ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

28. V. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 3000

Delavskim slojem

se priporoča na novo urejena gostilna „Pri Dalmatincu“,

L. Mohar v Sp. Šiški,

kjer se točijo pristna domača in dalmatinska vina po najnižjih cenah. Sprejemajo se abonenti na domačo hrano po najzmernejših cenah. Za obilen obisk se priporočam.

Blago za obleke

in perilo, izgotovljene obleke za moške in ženske in otroke, kakor sploh vso manufakturno blago se dobi najboljšo in najceneje pri

I. N. Šoštarich, Maribor

Aleksandrova cesta 13.

POZORI!

Pleskarstvo, slikarstvo, črkoslikarstvo in vsa dela spadajoča v to stroko izvršujejo po najnižjih cenah in solidno. Prevzameva tudi dela na deželi. Za mnogobrojna naročila se priporočata slavn. občinstvu :-:

Petek in I. Langof

Moste pri Ljubljani — Društvena ulica 43.

NAŠI IZDELKI:

Dvojnosaladna ržena žika

v rdečih savitkih,

Dvojnosaladna ječmenova žika

v modrih savitkih,

Slajena ječmenova žika

v zelenih savitkih

so najboljši!

Zahtevajte le žiko!